

«Тасдиқ мекунам»

Ректори МДТ «Донишгоҳи давлатии
Кулоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ»,
номзади илмҳои педагогӣ, дотсент
Сафарзода Мунир Ватан
соли 2025

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

**ба диссертатсияи номзоди Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор
дар мавзӯи «Хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар
Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои
сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои
сиёсӣ**

Мутобиқати мавзӯ ва диссертатсия ба муҳтавои шиносномаи ихтисоси илмӣ. Диссертатсияи Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор дар мавзӯи «Хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои сиёсӣ пешниҳод шудааст, бо шиносномаи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ, ки аз рӯйи он ба Шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми ноябри соли 2021, таҳти №311/01 ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқ. Диссертатсияи Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор дар мавзӯи «Хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба яке аз масъалаҳои муҳимми илмҳои сиёсӣ – сиёсати соҳавӣ, сиёсати гендерӣ бахшида шудааст. Сиёсати гендерӣ дар маҷмӯъ ҳамаҷун зеринаи сиёсати иҷтимоӣ баромад карда, дар низоми донишҳои сиёсӣ мавзӯи муҳимми таҳқиқотӣ ба ҳисоб меравад. Он яке аз мавзӯҳои асосӣ дар низоми донишҳои сиёсӣ ва яке аз масъалаҳои мубрами таъмини баробарии ҷинсҳо дар ҷомеаи муосир ба ҳисоб меравад. Махсусан таҳқиқи масъалаи мазкур дар шароити Тоҷикистон, ки дар раванди дигаргуниҳои сиёсӣ ба арсаи байналмиллалӣ ҳамаҷун кишвари соҳибистиклоли демократӣ ворид гардидааст, зарур мебошад. Таҳқиқи хусусиятҳои татбиқи сиёсати гендерӣ дар Тоҷикистон аҳамияти махсуси илмӣ амалиро дорад, зеро он аз ҷумлаи кишварҳое ба ҳисоб меравад, ки дар самти мазкур ба қомебиҳои назаррас ноил гардидааст ва онҳо бевосита мавриди таҳқиқи илмӣ бояд қарор гиранд.

Диссертатсияи Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор ба раванди татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон нигаронида шудааст ва он аввалин

кӯшишест, ки хусусиятҳои татбиқи сиёсати гендерӣ дар Тоҷикистон дар асоси методологияи илмӣ ва амалияи ҷамъиятӣ таҳлил меёбад. Дар ин маврид мубрамияти мавзуи таҳқиқ ба андешаи муаллиф бо баробари сохтани тарҳи ташаккули озод ва мустақил, дунявӣ ва муосир Тоҷикистон ба татбиқи сиёсати иҷтимоӣ ва дар ин арса ба амалбарории босамари сиёсати гендерӣ таваҷҷуҳ зоҳир намуд, ки он бевосита мавриди таҳлили илмӣ қарор гирифтааст.

Дарачаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ дар тақия ба омӯзиши хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, муайян намудани асосҳои назариявӣ ва методологияи таҳқиқи сиёсати гендерӣ, ва заминаҳои татбиқи амалии он, баррасии хусусиятҳои ташаккул ва самтҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба роҳ монда шудааст, ки дар хулосаи пешниҳодҳои дар диссертатсия овардашуда инъикос ёфтааст. Хулоса ва пешниҳодҳои дар диссертатсия дарҷгардида имкон медиҳанд, ки хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Тоҷикистон бо назардошти тамоюлҳои инкишофи демократии кишвар тақмилу таҳким ёбад.

Навгони илмӣ таҳқиқот аз он иборат аст, ки бори нахуст таҳқиқи масъалаҳои муносибатҳои гендерӣ ва тамоюлҳои инкишофи он мавриди таҳқиқи илмӣ қарор гирифтааст. Муаллиф ҷанбаҳои назариявӣ ва методологияи таҳқиқи сиёсати гендериро муайян карда, ба мафҳум, моҳият ва хусусиятҳои гендер ва сиёсати гендерӣ таваҷҷуҳ зоҳир намудааст. Заминаҳои амалии татбиқи сиёсати гендерӣ дар замони муосир дар тақия ба таҷрибаи замони шӯравӣ, кишварҳои мухталиф ва замони истиқлолияти Тоҷикистон таҳқиқ гардидааст. Татбиқи сиёсати гендерӣ ва заминаҳои ҳукукии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар диссертатсия таҳқиқ шуда, самтҳои асосии он дар сиёсати давлатӣ муайян гардидаанд. Масъалаҳои татбиқи ниҳодии сиёсати гендерӣ ва дурнамои рушди он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба сифати навгони кори диссертатсионӣ баромад мекунад.

Аҳамияти илмӣ назариявӣ ва амалии таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки дар таҳқиқоти диссертатсионӣ масъалаҳои татбиқи сиёсати гендерӣ дар замони истиқлолияти кишвар мавриди таҳлили ҳамҷониба қарор гирифтаанд, ки метавон натиҷахоро дар таҳқиқотҳои минбаъда истифода намуд. Онҳо дар раванди таҳлил ва хулосагириҳои омӯзиши муносибатҳои гендерӣ, бевосита дар таҳкими сиёсати давлатӣ дар самти таъмини баробарии гендерӣ аҳамияти муҳим доранд.

Муқаррароти асосӣ, хулосаҳо ва тавсияҳои амалии таҳқиқотро метавон дар кори мақомоти муайяни ҳокимияти давлатӣ дар раванди омода намудани концепсияҳо ва стратегияҳои минбаъдаи инкишоф ва барномаҳои мақсаднок истифода намуд. Натиҷаҳои мазкурро, инчунин ҳангоми омӯзиши предметҳои

таълимии мухталифи илмҳои сиёсӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва низоми бозомӯзии кормандони сатҳи гуногун истифода намуд.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот аз дақиқияти маълумот, кофӣ будани ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқот ва ҳаҷми интишорот, гузаронидани таҳқиқоти диссертатсионӣ бармеояд. Хулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлили илмии натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва амалӣ пешниҳод карда шудаанд.

Саҳми шахсии довталаби дарёти дарачаи илмӣ дар он муайян мешавад, ки муаллиф дар рафти таҳқиқи сиёсати гендерӣ ва масъалаҳои гуногуни раванди татбиқи он асарҳои зиёди олимони хориҷиву ватаниро истифода намуда, кӯшидааст, ки онҳоро ба сифати манбаъ ва захираҳои сатҳи гуногун истифода намояд. Диссертатсия дорои наwgониҳои зарурии илмӣ мебошад ва кори илмии мустақилона ба ҳисоб меравад. Дар диссертатсия нуктаҳои илмие ба ҳимоя пешниҳод шудаанд, ки онҳо дар шароити ҳозираи инкишофи Тоҷикистон сифатҳои наwgонии илмиро касб намудаанд. Натиҷа ва нуктаҳои навини илмии ба ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро нишон медиҳанд. Диссертант мавзӯро ба таври густурда ва амиқ мавриди таҳлил қарор дода, ҷанбаҳои таҳқиқоталабро дуруст муайян намудааст. Дониши хуби назариявӣ оид ба мавзӯ имкон додааст, ки диссертант масъалаҳои мавҷударо амиқ омӯхта, роҳҳои ҳалли бартарафсозии монеаҳоро дар ташаккули минбаъдаи онҳо пешниҳод намояд.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқот дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Натиҷа ва дастовардҳои таҳқиқот дар чор мақолаи илмии муаллиф, ки дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандаи аз ҷониби КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшуда ба ҷоп расидаанд.

Арзёбии мавзӯи диссертатсия ва дарачаи ба итмом расидани он. Диссертатсияи Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор дар мавзӯи «Хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» аҳаммияти баланди илмиву назариявӣ ва амалиро соҳиб мебошад. Диссертант дар раванди таҳқиқи мавзӯ ба адабиёту сарчашмаҳои гуногуни илмӣ ва амалияи воқеии ҷомеаи тоҷикистонӣ таъя намуда, хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендериро дар Тоҷикистон муайян намудааст. Масъалаҳои мубрами таъмини баробарии ҷинсҳо ба монанди баробарии ҳуқуқ ва озодиҳои инсон, таълим ва касбомӯзӣ, ҷалби занон ба фаъолияти сиёсӣ ва ғайра аз ҷониби муаллиф таҳик гардиданд ва мавқеъгирӣ шудаанд.

Соҳтор ва ҳаҷми диссертатсия. Диссертатсияи Н.Ҷ.Ҷабборӣ дар мавзӯи «Хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» дар ҳаҷми 181 саҳифаи матни ҷопӣ таълиф гардида, рӯйхати ихтисорот,

муқаддима, се боб, ки 6 зербобро дар бар мегирад, аз хулоса ва рӯйхати сарчашмаҳову адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Дар муқаддимаи диссертатсияи Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор дар мавзӯи «Хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» аҳамияти мавзӯи таҳқиқшаванда асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши он арзёбӣ гардида, объект ва мавзӯи таҳқиқот, ҳадафу вазифаҳои он, асосҳои назариявӣ методологӣ, нағзониҳои илмӣ ва аҳамияти назариявӣ амалӣ муайян карда шуданд. Ба сифати объект татбиқи сиёсати гендерӣ дар Тоҷикистони муосир интихоб шудааст. Мавзӯи онро муайян ва асоснок намудани хусусиятҳои асосии ташаккул ва татбиқи сиёсати гендерӣ дар низомии сиёсии Тоҷикистон ташкил медиҳад.

Диссертант асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқотро дар таъба ба истифодаи таҳқиқоти олимони зиёд ва методҳои мухталифи таҳқиқотӣ ба роҳ монда, дар раванди таҳқиқи мавзӯи консепсияи илмҳои муосири ҷомеашиносӣ марбут ба масъалаҳои гендер, аз ҷумла назарияҳои «феминизм», «баробарии гендерӣ», «сиёсати гендерӣ» ва ғайраро баррасӣ менамояд.

Диссертант боби якуми қори таҳқиқотиро «Асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқи сиёсати гендерӣ» номгузорӣ намуда, таҳқиқи масъалаҳои таҳқиқи муносибатҳои гендерӣ ва ҷанбаҳои назариявӣ методологии таҳқиқи сиёсати гендериро ба уҳда гирифтааст.

Диссертант ба хотири огоҳии бештар ва дақиқтар дар зербоби якуми боби аввал – «Масъалаҳои таҳқиқи муносибатҳои гендерӣ ва тамоюлҳои асосии инкишофи он» қайд намудааст, ки табиати сиёсии муносибатҳои гендерӣ тағйирёбанда буда, вобаста ба сатҳи рушд ва вазъияти таърихӣ хусусияти сиёсӣ мегирдад ва ё хусусияташро аз даст медиҳад. Диссертант ҷунин марҳилаҳои ин равандро ҷудо намудан мумкин аст: то сиёсӣ, сиёсӣ ва баъд аз сиёсӣ. Яке аз хусусиятҳои сиёсии муносибатҳои гендерӣ бо пайдо шудани ҷунбишҳои феминистӣ ё феминизми радикалӣ вобаста мебошад. Инҷунин диссертант таъкид месозад, ки сабаби асосии пайдоиши таҳқиқоти гендерӣ бо масъалаи назариявӣ методологии омӯзиши масъалаҳои гендерӣ алоқаманд аст, ки ҷараёни ташаккули муносибатҳои гендериро дар асоси назарияҳои гуногуни илмӣ меомӯзонад. Дар зербоби маъкур мактабҳои таҳқиқотии гендерии амриқӣ, аврупоӣ ва шуравӣ дар асоси истифодаи таҳлилҳои муқоисавӣ таҳқиқ шуданд. Дар ин маврид диссертант андеша дорад, ки дар илмҳои ҷомеашиносӣ таҳқиқоти гендерӣ бо масоили таълимоти гендерӣ, муносибати гендерӣ, баробарии гендерӣ ва ҳувиати гендерӣ алоқаманд мебошад. Масоили таҳқиқоти гендерӣ дар илмҳои сиёсӣ бо татбиқи он дар сиёсати давлатӣ, дар иштироки ғайри зан дар сиёсат ва саҳми он дар рушду нумуи ҷомеа асос меёбад.

Дар зербоби дуҷуми боби якум – «Ҷанбаҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқи сиёсати гендерӣ» диссертант бар он назар аст, ки соҳаҳои сиёсати татбиқшавандаи давлатӣ дар соҳаи иҷтимоӣ зерзинаҳои зиёдро доранд ва яке аз онҳо сиёсати гендерӣ мебошад. Сиёсати гендерӣ соҳаи начандон қадимаи сиёсати давлатӣ мебошад, зеро он дар раванди институтсионизатсияи ҳуқуқҳои занон ва баробарии он бо ҳуқуқҳои мардҳо ҳамчун унсурҳои муҳими муҳайёсозандаи нақши зан дар ҷомеа, танҳо дар асри XX пайдо шудааст. Дар зербоби мазкур мафҳумҳо ва ибораҳои гуногунро муаллиф барои дарки сиёсати гендерӣ ва татбиқи он дар низомии сиёсӣ меорад, ба монанди «сиёсати гендерии давлатӣ», «сиёсати давлатӣ оид ба таъмини баробарии занон ва мардон», «сиёсат ба манфиати баробарӣ», «сиёсати ба даст овардани ҳуқуқи имкониятҳои баробар», «сиёсат ба манфиати занон», «сиёсат нисбат ба зан».

Ба андешаи диссертант сиёсати гендерӣ ба маънои васеъ бояд ҳамчун фаъолияти мураккаби мақсадноки давлат, ташкилотҳои байналмилалӣ ва ғайриҳукуматӣ оид ба ҳамгироии равиши гендерӣ ҷиҳати аз байн бурдани ҳама шаклҳои таъбири гендерӣ дар ҷомеа фаҳмида шавад. Мафҳуми мазкур на танҳо самти алоҳидаи сиёсати давлат, балки як ҷузъи муттаҳидкунандаи тамоми стратегияҳои таркибии давлат, ки хусусиятҳои рафтор ва мақоми воқеии иҷтимоии намоёндогони ҷинсҳои гуногунро ба назар мегирад, эътироф мегардад. Ба маънои маҳдуд сиёсати гендерӣ ин фаъолияти давлат мебошад, ки ба мувозинати манфиату эҳтиёҷоти гурӯҳҳои гуногуни гендерӣ равона шудааст.

Боби дуҷуми кори диссертатсионӣ – «Сиёсати гендерӣ ва заминаҳои татбиқи амалии он» ном гирифтааст. Дар он таъкид мегардад, тағйироти вазъи ҳуқуқии занон дар қаламрави Тоҷикистон як қатор давраҳои асосии ба ҳам алоқамандро дар бар мегирад: замони бостон, ислом, шӯравӣ, баъдишӯравӣ ва давраи истиқлол, ки ин давраҳо таҳаввулотҳои мавқеи зан дар баробари мардро дар ҷомеаи Тоҷикистон тавсиф медиҳанд. Инчунин дар раванди таҳлили вазъи занон дар минтақаҳои гуногуни олам диссертант ба ҳулосае меояд, ки баробарии гендерӣ дар ду самти афзалиятнок ба назар мерасад. Аввалан, дар самти фаъолияти сиёсӣ, кишварҳои аврупоӣ пешсаф мебошанд ва дар самти иқтисодиву иҷтимоӣ, ки кишварҳои Амрикои Шимолӣ нишондодҳои хуб доранд. Дар дигар минтақаҳо он бештар бо омезиши ду самт ва баъзан бо бартарии самти иқтисодиву иҷтимоӣ зоҳир мегардад. Масъалаи татбиқи сиёсати гендерӣ дар кишварҳои шарқӣ аз ҷониби муаллифи диссертатсия дар таъкид ба асари муҳаққиқ М.А. Григорева ба таври возеҳ дар мисоли ҳалли мусбӣ дар Туркия ва бо мавҷудияти мушкилоти зиёд дар Афғонистон таҳлил ёфтааст.

Дар зербоби аввали боби дуум – «Заминаҳои асосии ташаккули сиёсати гендерӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон» диссертант ба раванди таҳқиқ ба замони шуравии инкишофи сиёсии кишвар ва масъалаҳои татбиқи сиёсати гендерӣ аҳамият дода, мақоми занонро дар ҳаёти Шурои Олии Ҷумҳурии Шуравии Сотсиалистии Тоҷикистон (солҳои 1938-1995) дар ҷадвали оморӣ махсус овардааст. Дар зербоби мазкур инчунин даври мудҳиши таърихи наватарини тоҷикон, солҳои ҷанги шаҳрвандӣ ва вазъи вазнини занон дар ин давра таҳлил ёфтааст. Ба андешаи диссертант бо ба сари қудрат омадани ҷонибдорони ислоҳоти демократӣ ва давлати дунявӣ пас аз Иҷлосияи XVI-уми Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ноябри соли 1992 вазъият ба қуллӣ тағйир ёфт. Принсипҳои эълонгардидаи давлатдорӣ Тоҷикистон занро ҳамчун узви комилҳуқуқи ҷомеа эътироф кард ва рушди минбаъдаи системаи сиёсиро бо стандартҳои байналхалқӣ мутобиқ намуд.

Боби сеюми диссертатсия «Хусусиятҳои ташаккул ва самтҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки аз ду зербоб иборат аст, оид ба масъалаҳои татбиқи сиёсати гендерӣ дар Тоҷикистон, монеаҳо дар рушди ташаккули он ва пешомади минбаъдаи самти мазкури сиёсати давлатӣ маълумот медиҳад.

Дар зербоби якуми боби сеюм – «Сиёсати гендерӣ ва низомии татбиқи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» муаллиф иброз менамояд, ки татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самтҳои ҳаёти ҷамъиятӣ мақоми амалиро пайдо намуда, бо таҳкими низомии қонунгузорӣ, фаъолияти ҷонноки ҳокимияти қонунбарор, иҷроя ва институтҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ роҳандозӣ мешавад. Дар зербоби мазкур раванди татбиқи қонунгузорӣ дар самти танзими муносибатҳои гендерӣ ба таври муфассал оварда мешавад, ки раванди марҳилавии татбиқшавии сиёсати гендериро дар Тоҷикистон ошкор мекунад. Дар диссертатсия ба ташаббусҳои роҳбари давлат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мақоми хосса дода шудааст.

Дар зербоби дууми боби сеюм – «Масъалаҳо ва пешомади рушди сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» диссертант оид ба масъалаҳое, ки дар раванди пайвастаи татбиқи сиёсати гендерӣ вучуд доранд, бештар бо мушкилот ва монеаҳое, ки дар ин самт мавҷуданд, маълумот медиҳад. Аз ҷониби муаллиф онҳо чунин тарҳрезӣ шудаанд: дараҷаи саводноки ва сатҳи маълумотнокии занон; монеаҳо дар фаъолгардии нақши занон дар ҷомеа; масъалаи таҳсил, ҷалб ба кор, сатҳи ҷинояткорӣ дар байни занон; зухуроти бегонапарастӣ байни занон; зӯроварии гендерӣ, зӯроварӣ дар оила ва ғайра.

Дар зербоби мазкур оид ба ҷалби духтарон ба таҳсил ба воситаи квотаҳо, муқовимат ба қолабҳои тафаккурии баъзе аз ашхос дар ҷомеа, зӯроварӣ нисбати занон ва роҳҳои бартарафсозии он маълумот дода мешавад. Дар

бобати бартарафсозии монеаҳо дар татбиқи сиёсати гендерӣ ҳулосою пешниҳодҳои муаллиф, ки дар рисола оварда шудаанд, хело ҷолиб ва бо мақсад мебошанд. Масалан, ба андешаи муаллиф омода намудан ва гузаронидани озмуни «Роҳбарони ояндаи Тоҷикистон» ва ташаккули захираи кадрӣ барои мақомоти давлатӣ бо дар назардошти занон ва зарурати аз нав баррасӣ намудани низоми таълим, васеъ намудани намоёндагии занон, ки ба роҳбарии ояндаи занон дар сохторҳои қабули қарорҳо ва идоракунӣ, ҷӣ дар мақомоти давлатӣ ва ҷӣ дар институтҳои ҷомеаи шахрвандӣ таъсири мусбат мерасонад.

Ҳулосаву натиҷаҳо ва тавсияҳои пешниҳоднамудаи диссертант аҳамияти муҳими илмию назариявӣ ва амалиро доро мебошад, зеро онҳо барои муайян кардани самтҳои ташаккули сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва барои татбиқи амалии он нагаронида шудаанд ва аҳамияти илмию амалиро соҳиб мебошанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Муаллифи рисола талаботҳои навишти диссертатсия ва авторефератро бо риояи муқаррароти Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ, ки бо қарори Раёсати Комиссияи Олии Аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024 таҳти №493 тасдиқ гардидааст, мураттаб сохтааст. Аз ин рӯ, маълум мешавад, ки муаллиф мавзӯи таҳқиқотиро дар сатҳи зарурии илмиву назариявӣ таҳлил намуда, дараҷаи азҳудкунии маводи илмиро вобаста ба таҷрибаи амалии Тоҷикистони муосир ошкор сохтааст, ки қобилияти касбии онро нишон медиҳад.

Мутобиқати тахассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ. Тахассуси илмӣ довталаб Насиба Ҷабборӣ ба ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мувофиқат мекунад. Таҳқиқи диссертатсионӣ аз ин ҷиҳат қобили дастгирӣ мебошад, ки он ба масъалаи муҳими сиёсӣ ва иҷтимоии ҷомеа ба сиёсати гендерӣ ва масоили татбиқи амалии он дар замони соҳибистиклолии Тоҷикистон бахшида шудааст, ки бевосита яке аз самтҳои сиёсати иҷтимоӣ ба ҳисоб меравад.

Бо вучуди ҳамаи ин муваффақиятҳо дар диссертатсияи Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор баъзе норасогӣҳо мавҷуданд, аз ҷумла:

1. Яке аз камбудҳои рисолаи мазкур дар он аст, ки диссертант дар таҳқиқи ҷанбаҳои амалӣ, ки бештар дар боби сеюм баррасӣ гардидааст, боз ба масъалаҳои назариявӣ ва махсусан таҳлили қонунҳо бармегардад. Дар ин маврид дуруст мебуд, ки ӯ мисолҳои мушаххасро дар асоси далелҳо ва омили солҳои охир истифода мебуд, зеро ин амал қиммати рисоларо дучанд месохт.

2. Дар мавриди таҳқиқи масъалаҳо ва пешомади рушди сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон диссертант кӯшиш намудааст, мушкилоти соҳаи гендериро ба монанди мавҷуд будани зӯроварӣ нисбати занон, ҷинояткориҳои занона, осебпазирии онҳо, таррануми фарҳанги бегона аз ҷониби занон ва ғайра баррасӣ намояд. Лекин масъалаҳои зерин начандон ба таври пурра таҳлил ёфтанд ва далелҳои исботсозандаи ин мушкилот оварда нашуданд.

3. Дар рисола аз ҷониби диссертант бисёр пешниҳодҳо баҳри беҳбудии татбиқи сиёсати гендерӣ ҷамъоварӣ шудааст, ки хусусияти стихиявӣ ва номукамалро дар баёни масъалаҳои гуногун ба миён меоранд. Беҳтар мешуд, агар пешниҳодҳо ба таври муфассал дар охири бобҳо ё қисмати хулосавии кори илмӣ оварда мешуданд.

4. Дар кори илмӣ тақрори андешаҳо ва масъалаҳои таҳқиқотӣ ба назар мерасанд, ки ба мазмуни умумии он нофаҳмихоро эҷод месозанд.

Дар маҷмӯъ, эродҳои мазкур наметавонанд ба мазмуну мундариҷаи диссертатсия таъсири манфӣ расонида, арзиши илмӣ онро коста гардонанд. Рисола дар асоси маводҳои таҳқиқотҳои илмӣ ба таври муфассал таҳлил гардидааст. Автореферати диссертатсия, гузоришҳои илмӣ ва мақолаҳои ба ҷоп расонидаи Н.Ҷ. Ҷабборӣ муҳтавои асосии диссертатсияро инъикос менамоянд. Автореферати диссертатсия тибқи тартиби муқаррагардида барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ таҳия гардида, мазмуни асосии кори таҳқиқиро инъикос менамояд ва дар он натиҷаҳои назаррасии илмӣ асоснок гардида, шарҳи пурраи худро ёфтаанд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Кори диссертатсионии Ҷабборӣ Насиба Ҷаббор дар мавзӯи «Хусусиятҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ва муҳтавои худ ба талаботҳои муқарраргардида, ҷавобгӯ мебошад. Диссертатсия ба талаботи банди 31 - 33-и Тартиб додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

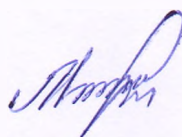
Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-уми июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023 №295) тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Тақриз аз ҷониби номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ Пирназаров Э. А. омода гардидааст.

Тақриз дар ҷаласаи кафедраи сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ аз 27.10.2025, сураҷаласаи №3 муҳокима ва тасдиқ карда шудааст. Дар ҷаласаи кафедра 12 нафар иштирок намуданд. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» – 12 нафар, «муқобил» – нест, «бетараф» – нест.

Раиси ҷаласа:

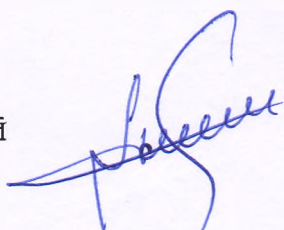
мудири кафедраи сиёсатшиносии
ДДК ба номи А. Рӯдакӣ
номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент

Муродова Г.Р.

Эксперт:

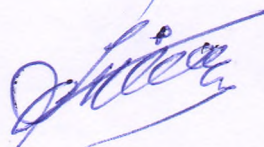
номзади илмҳои сиёсӣ,
дотсенти кафедраи сиёсатшиносӣ

Пирназаров Э.А.

Котиби ҷаласа:

доктори фалсафа (PhD), аз рӯйи
иختисоси сиёсатшиносӣ, дотсент

Файзов Р.Х.

Имзои Муродова Г.Р., Пирназаров Э.А.

ва Файзов Р.Х.-ро тасдиқ менамоям:

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси

ДДК ба номи А. Рӯдакӣ

Давлатов М.А.

Суроғаи муассисаи пешбар:

735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

шаҳри Кӯлоб, кӯчаи С.Сафаров, 16

Тел/Ғах.: +992 (833-22)2-35-06

www.kgu.tj. E-mail: info@kgu.tj